

Saksframlegg

Vår ref.: 23/10329 - 6	Dato: 15.05.2023	Saksbehandler: Hilde Aanes
Behandling av saken:		
Saksnr. 36/23	Utvalg Formannskapet	Møtedato 25.05.2023

Dispensasjon fra Kommuneplanens arealdel, for breddeutvidelse av Rv. 3 Storås - Graneng

Kortversjon av saken:

Statens vegvesen søker om dispensasjon fra Kommuneplanens arealdel, LNF-formålet, for breddeutvidelse av rv. 3 mellom Storås og Graneng, en strekning på 6 km fra Kvikneskogen i retning Kvikne. Tiltaket gjelder breddeutvidelse, kurvatur og bæreevne. Strekningen er ikke prioritert som en utbedringsstrekning i gjeldende Nasjonal transportplan (NTP), men det er avsatt inntil 60 millioner kroner til tyngre vedlikehold langs rv.3 for utførelse i 2023. Statens vegvesen har valgt et tiltaksområde hvor en utbedring av rv.3 tilsynelatende i liten grad vil medføre konflikt med andre interesser. De håper da å kunne unngå en mer omfattende og tidkrevende reguleringsprosess. Dispensasjonssøknaden har vært forelagt berørte myndigheter. Det påpekes at denne type utbygging bør skje gjennom detaljregulering av hensyn til medvirkning og grundighet i planleggingen, samt fare for presidents / uthuling av kravet til regulering av forhold som kan ha vesentlig betydning. Tiltaket vil aller mest berøre naturverdier langs veien, men ved å stille sette vilkår til registrering og utbygging anser kommunedirektøren at det er mulig å støtte dispensasjonen som omsøkt. Vedtaket begrunnes med et sterk ønske om raske tiltak langs rv. 3, så lenge dette ikke berører andre interesser vesentlig.

Vedlegg

Dispensasjon fra Kommuneplanens arealdel, for breddeutvidelse av Rv. 15.05.2023	
3 Storås - Graneng	
Høringsuttalelse fra Sametinget	15.05.2023
Høringsuttalelse fra Statsforvalteren	15.05.2023
Høringsuttalelse fra Innlandet fylkeskommune	15.05.2023
Søknad om dispensasjon	15.05.2023
Høringsbrev, 10.03.23	15.05.2023
C-tegninger	15.05.2023
Hydrologi_v2	15.05.2023
NOTAT beskrivelse av tiltaket_v2	15.05.2023
ROS-analyse	15.05.2023
Støyberegninger	15.05.2023
tylailal_230404-134620-a2a	15.05.2023

Saksopplysninger

Statens vegvesen søker om dispensasjon for utbedring av rv. 3 mellom Granengmoen og Ytre Storås, en strekning på 6 km fra Kvikneskogen og i retning Kvikne i Tynset.

Tiltaket gjelder breddeutvidelse, kurvatur og bæreevne.

Fig. 1 Oversiktskart over tiltaksområdet

Hovedmål

Hovedmålet for prosjektet er å redusere antall drepte og hardt skadde i forhold til dagens situasjon, øke framkommelighet for person og godstransporten, samt redusere vedlikeholdskostnadene.

Dispensasjonssøknaden

Den omsøkte strekningen er ikke prioritert som en utbedringsstrekning i gjeldende Nasjonal transportplan (NTP). Det er avsatt inntil 60 millioner kroner til tyngre vedlikehold langs rv.3 for utførelse i 2023. Byggestart i 2023 tilsier at det ikke er mulig med en reguleringsplanprosess. Det har derfor, ifølge Statens vegvesen, blitt valgt et tiltaksområde hvor en utbedring av rv.3 i liten grad vil medføre konflikt med andre interesser som normalt ville blitt vurdert i en reguleringsprosess. Tiltakshaver har vurdert at tiltaket ikke utløser krav til konsekvensutredning, da en konsekvensutredning kan erstattes av en grundig redegjørelse for påvirkning av omgivelsene gjennom dette utbedringen.

Vegstandard:

- o Strekningene skal utbedres til 9 meter bredde med forsterket midtoppmerking, og med utvidelse av skulder til 1 m.
- o Det gjennomføres tiltak mot utforkjøring (kurveutbedring, rekkverk, sideterreng) innenfor sikkerhetssone på 6 m.
- o Bæreevnen skal forsterkes på delstrekninger med behov for dette.
- o Stikkrenner skal skiftes.
- o Det legges opp til tilstrekkelig overvannshåndtering og drenering.
- o Ved breddeutvidelse av vegen er det sikret at eksisterende holdeplasser har tilstrekkelig bredde til at bussen kommer ut av vegbanen ved stopp. Det er foretatt en registrering/ gjennomgang av holdeplasser på strekningen. Det vil ikke bli opparbeidet nye holdeplasser.

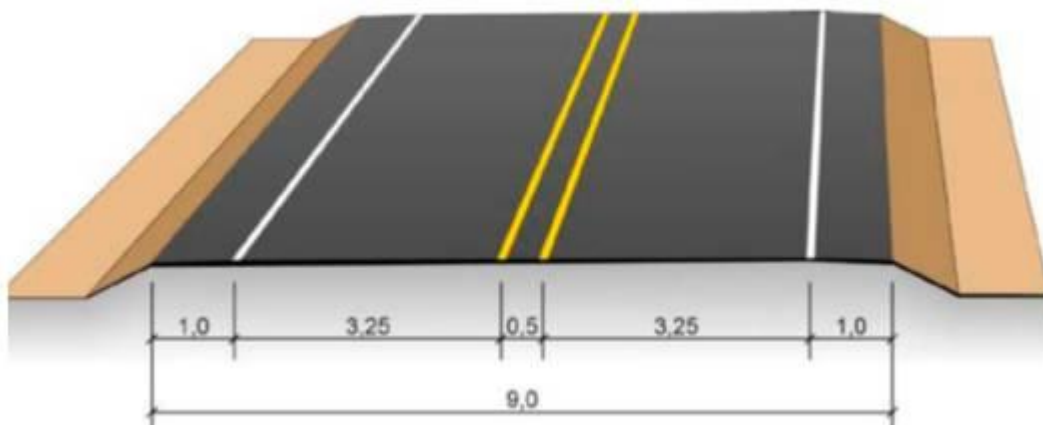

Fig. 2 Vegstandard

Det har vært vurdert å utvide asfaltet skulder til 1,5 meter, dette er forkastet av økonomiske hensyn. Det vil også være med på å spare annet areal utenom veiarealet.

Myke trafikanter

Veien tilrettelegges ikke for myke trafikanter. Dette vil kreve egen gang og sykkelvei, som heller ikke er prioritert for denne strekningen.

Arealoversikt

Området hvor veien skal utbedres berører for det meste skogsmark, men også myr og fulldyrket mark:

Type areal	Dyrket	Skog	Myr	Tomt	Totalt
Permanent erverv (daa)	1,8	49,8	1,0	0,8	53,4

Biologisk mangfold

Nært veien er det registret artsrik veikant av typen Frisk-fuktig/Høgstaude-vegkant med stort artsmangfold av kalkrike arter. Det var foreslått en tilleggsregistrering i juli for å få nyere oversikt over rødlistede arter ved området. Dette er det nå gått bort fra, av hensyn til framdrift. Som et alternativ til dette, er det derfor foreslått å ta vare på jorda langs veien, og tilbakeføre denne etter at tiltaket er gjennomført. En vil da kunne ta vare på frø og plantedeler som en mener vil sikre reetablering av vegetasjonen. En del fugler og pattedyr er også registrert, men disse er nok tilfeldig registrert i området. Veien ligger mellom Knutshø villreinområde og Forollhogna villreinområde, uten at dette antas å ha noen betydning i denne sammenheng. Det er planlagt avbøtende tiltak for å ta vare på artsmangfoldet. Naturlig revegetering av stedegne toppmasser er et tiltak, med videreføring av kantklipp som skjøtsel fremover i tid. Inngjerding av nøkkelbiotoper i anleggsfasen en annen. Myr skal ivaretas, i størst mulig grad.

Det er også registrert en lokalt viktig naturtype, frisk kalkskog i området.

Mellom rv. 3 og Orkla finners naturtypen "Åpen flommark" som en viktig kantsone / viktig funksjonsområde for planter og dyr ned mot elva.

Kulturminner:

Det er ingen kjente kulturminner i området.

Overvannsplan

Overvannsplan med flom og hydrauliske beregninger for elver / bekker som krysser planlagt veitrase for området er utarbeidet.

Bygninger

To eldre hytter skal innløses. Dette er avklart med grunneierne. Riving av bygningene krever søknad om tiltak.

ROS-analyse

Det er utarbeidet ROS-analyse for tiltaket med utgangspunkt i DSBs veileder «Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging» (DSB, 2017). Denne viser at sikkerheten vil øke etter gjennomførte tiltak i området, på- og langs veien.

Planstatus

Den omsøkte strekningen langs Rv 3 ligger innenfor areal avsatt til LNF-formål der det kun tillates tiltak knyttet til landbruksnæringen.

Høring

Dispensasjonssøknaden er forelagt berørte berørte grunneiere, naboer samt nasjonale og regionale myndigheter; Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet, Sametinget og NVE i perioden 15.03 – 14.04.2023.

Det har vært avholdt et møte med grunneiere og naboer.

Uttalelser/merknader

Det er ikke innkommet merknader fra grunneiere eller naboer.

Uttalelsene fra nasjonale og regionale myndigheter følger saken som vedlegg, men er kort omtalt nedenfor.

1. NVE, 23/649-13, 23.03.23.

NVE oppfatter søknaden som svært grundig og godt belyst. Statens vegvesen har bla. tatt høyde for 200-års flom med 40% klimapåslag ved planlegging av bekkekryssingene. De berørte vassdragene er ikke fiskeførende. NVE forutsetter at det tas hensyn til vannlevende organismers behov for leveområder, og at muligheter for forflytning ivaretas. Kantsoner må ivaretas ved etablering av nye kulverter. Veganlegget er ikke spesielt sidebratt, og det opplyses i søknaden at tiltakene ikke ligger innenfor aktsomhetsområder for skred.

2. Sametinget 23/649-14, 27.03.23.

Sametinget har ingen kulturminnefaglige merknader til søknaden. Sametinget ser det som usannsynlig at det finnes ukjente automatisk freda, samiske kulturminner på stedet. Om noen under arbeid skulle mistenke funn av kulturminner, må arbeidet umiddelbart stanse og en må gi beskjed til Sametinget og fylkeskommunen. Dette kravet må stilles til alle som deltar i arbeidet. Se: Lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Sametinget minner også om at alle samiske kulturminner fra 1917 eller eldre er automatisk freda ifølge kml. § 4 annet ledd. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme et freda kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

3. Innlandet fylkeskommune, (IFK) avd. for samfunnsutvikling / kommunal veiledning plan, 23/649-15, 17.04.2023.

Plan- og miljømessige forhold

Alle fysiske tiltak i vassdrag (inkludert utskifting av stikkrenner i dette tilfellet) er søknadspliktige til fylkeskommunen. IFK anbefaler å unngå utbygging av sonen med naturtypen «åpen flommark» langs Orkla, og la det inngå som en del av kantsona mot elva. Slik sikres arts mangfoldet i naturtypen, samtidig som at en sikrer funksjonen som kantson ned til elva. Denne bør være minst 10 m. IFK poengterer viktigheten av våtmarksområder både i forbindelse med natur mangfold og økosystemtjenester. Dette av hensyn til arts mangfold, samt i forbindelse med flom- og

ekstremnedbør-situasjoner. De kan i tillegg bidra til å bedre vannmiljøet i området, ved at de renses vannmassene for næringsstoffer. Det er derfor anbefalt å unngå myrområdene innenfor tiltaksområde

Kulturvernfarelige forhold

Det er ikke kjent automatisk freda kulturminner innenfor eller inntil tiltaksområdet.

Fylkeskommunen må likevel ta forbehold om at det kan finnes automatisk freda kulturminner i området, f.eks. kulturminner under bakken som ikke er synlige. Hvis det i forbindelse med gjennomføringen av tiltaket oppdages automatisk freda kulturminner, inkludert en sikringssone på fem meter, skal arbeidet stanses. Det er viktig at de som utfører arbeidet også blir informert om dette. Melding om funn skal straks sendes Innlandet fylkeskommunes kulturarvseksjon, jf. lov om kulturminner § 8, andre ledd.

Samferdselsfarelige forhold

IFK imøteser vi dialog med Statens vegvesen knyttet til plassering og utforming av bussholdeplasser på strekningen.

4. Statsforvalteren i Innlandet, (SF), 23/649-16, 18.04.2023.

Generelle bestemmelser

Fare for presedens i lignende saker

Planfarelig

Uheldig med dispensasjon på et så omfattende tiltak

- Mangelfull medvirkning
- Ikke samme styring som ved juridisk bindende bestemmelser i en reguleringsplan
- Mer krevende høringsprosess fordi endringene ikke er gjort tilgjengelige i digital temadatabase (InnlandsGIS)
- Tar SVV/ Kommunens vurdering om ikke krav om KU til orientering
- Naturmangfold

Lokalt viktig naturtype (verdi C) med kalkskog, utforming frisk kalkskog. Inntil denne ligger det videre en viktig naturtype (verdi B) med artsrik vegkant. Slik SF leser tilsendt dokumentasjon, er det primært naturtypen med artsrik vegkant som berøres. SF registrerer at det er registrert et par lavt rødlista plantearter her, reinrose og bitterblåfjær. Det er positivt at det legges opp til å bruke naturlig revevegetering og gjenbruk av stedegent toppdekke fra denne naturtypen her. Denne massen har sannsynligvis frø og deler av røtter fra arter i den artsrike vegkanten slik at naturtypen raskere kan reetableres. Vi utfordrer SVV til å kople på tilgjengelig kompetanse på dette området innafor egen organisasjon. Vi oppfordrer kommunen til å sette krav om gjenbruk av stedegent toppdekke fra denne naturtypen som vilkår i en dispensasjon.

Sårbare arter

Vi oppfatter at det er foreslått ei ny registrering av naturmangfold til sommeren langs aktuell strekning. Dette fordrer at det blir tatt hensyn til disse mulige verdiene gjennom bl.a. avbøtende tiltak.

Dyrka og dyrkbar jord

Dyrka jord blir berørt ved på et par strekninger og det totale beslaget er beregna til 1,8 daa. Det oppfordres til å forsøke å redusere avgang av dyrka mark ytterligere. Videre oppfordres det til mellomlagring og gjenbruk av dyrka jord til matproduksjon.

Massehandtering

Statsforvalteren mener det i denne saka er særlig viktig å legge opp til forsvarlig og planlagt handtering av overskuddsmasser. Vi ser i kap. 3.12 i tiltaksbeskrivelsen at det er sannsynlig med et masseoverskudd i prosjektet. Kommunen bør sørge for å ta inn vilkår om forsvarlig handtering av overskuddsmasser som vilkår i et dispensasjonsvedtak.

Støy

Statsforvalteren minner i tillegg om føringer for anleggsstøy i kap. 6 i støyretningslinje T-1442/2021. Det er gitt egne grenseverdier for anleggsstøy på dag- og nattestid i tab. 4 i nevnte kapittel.

Konklusjon

Det er viktig at kommunen setter så detaljerte vilkår som praktisk mulig. Vi viser her til de vilkår som Statens vegvesen sjøl peker på i kapittel 5 i tiltaksbeskrivelsen. I tillegg ber vi kommunen sette vilkår om forsvarlig og planlagt handtering av overskuddsmasser, jf. våre innspill i dette brevet. Tilsvarende vilkår bør settes for gjenbruk av dyrka jord, håndtering av myr, gjenbruk av stedegent toppdekke fra naturtypen artsrik vegkant og gjennomføring av støytiltak.

Saksvurdering:

Breddeutvidelse av Rv. 3 er i strid med gjeldende LNF-formål i Kommuneplanens arealdel.

Under normale omstendigheter ville dette tiltaket da vært behandlet som en reguleringsplan. På bakgrunn av tiltakets karakter og store samfunnsnytte har kommunedirektøren valgt å behandle denne som en dispensasjon fra arealformålet i Kommuneplanen.

Om dispensasjon

Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne lov. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.

Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, blir vesentlig tilsidesatt.

Fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulempene. Det kan ikke dispenseres fra saksbehandlingsregler.

Ved dispensasjon fra loven og forskriften til loven skal det legges særlig vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, jordvern, sikkerhet og tilgjengelighet.

Den omsøkte breddeutvidelsen er ikke i tråd med LNF-formålet i kommuneplanens arealdel, men har en vesentlig samfunnsverdi i tråd med formålet i plan- og bygningsloven, § 1:

Formålet med plan- og bygningsloven er å fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner; ref. Verdenskommisjonen for miljø og utvikling 1987: «En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov». Dette relatert til økt trafiksikkerhet, for den enkelte og for samfunnet.

Regionale myndigheter har uttalt seg relativt positivt til søknaden.

Vilkårene i § 19-2 er til stede, og kommunen har dermed hjemmel til å behandle søknaden som en dispensasjon.

Fordeler og ulemper ved tiltaket

Vegen ligger der allerede, og det vil være forholdsvis små arealer som vil bli omdisponert til annet bruk. Fordelen ved å breddeutvide veien vil være forbedret trafiksikkerhet for de som ferdes langs veien. Dette vil kunne redde liv. Ved å rydde sideterrenget vil en også bedre prognosen ved en ev. utforkjøring. Dette kan trygge den enkeltes liv og helse. Det vil også trygge transport av farlige stoffer som vil kunne føre til forurensing av jord- og / eller vann. Breddeutvidelsen vil ta ca. 1,8 daa dyrket mark. Dette er negativt, men jordlaget skal tas av, og brukes videre i landbruksproduksjon. Grunneier må søke om tillatelse til fradeling av arealet fra sin landbrukseiendom i henhold til jordlovens bestemmelser, siden arealet ikke skal reguleres. Breddeutvidelsen vil ta ca. 1 daa myr. Dette er negativt, men det er foreslått avbøtende tiltak for å ivareta denne best mulig. På denne bakgrunn mener Kommunedirektøren at fordelene er større enn ulempene.

Vurdering etter naturmangfoldloven

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget for naturmangfoldet langs strekningen er god. Arealet langs veien som vil bli berørt er relativt smalt mellom til dels verdifull natur på den ene siden, og elva Orkla på den andre. Deler av området er kartlagt som viktig naturtype (verdi B) med artsrik vegkant. Denne grenser inntil "frisk kalkskog" som er en lokalt viktig naturtype (verdi C). Langs Orkla er det kartlagt en sone med «åpen flommark»

Det er primært naturtypen med "artsrik vegkant" som berøres. Her er det kartlagt rødlistede plantearter, som reinrose og bitterblåfjær. Dette er indikatorer på kalkrik mark, som kan gi grunnlag for at det finnes andre, ikke registrerte, kalkkrevende arter i området.

"Åpen flommark" må bevares og inngå som en del av kantsona mot elva. Slik sikres arts mangfoldet i naturtypen, samtidig som at en sikrer funksjonen som kantsona ned til elva. Denne bør være minst 10 m.

§ 9 Føre-var prinsippet

Føre-var-prinsippet slår fast at man skal unngå vesentlig skade på naturen og miljøet når man fattet beslutninger, og at manglende kunnskap ikke skal brukes som begrunnelse for å unnlate å treffe tiltak. I dette tilfellet kan den kalkrike grunnen tilsi at det *kan finnes* arter man ikke er kjent med fra tidligere kartlegginger innenfor området. Dette vil bli ivaretatt gjennom avbøtende tiltak.

§ 10 Økosystemets samlede belastning

Inngrepet er relativt beskjedent, og vil ikke være avgjørende for økosystemets samlede belastning.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Statens vegvesen må stå ansvarlig for å ivareta naturmangfoldet i størst mulig grad langs strekningen.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Statens vegvesen vil bruke naturlig revegetering og gjenbruk av stedegent toppdekke fra denne naturtypen her. Denne massen har sannsynligvis frø og deler av røtter fra arter i den artsrike vegkanten slik at naturtypen raskere kan reetableres.

Tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse og forbedres, med mål om å oppnå god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand.

Nærhet til elva Orkla vil sette strenge krav til tiltaket langs vassdraget. Avstanden ned til elva er på det smaleste ca. 9,5 meter. Her skal all vegetasjon bevares av hensyn til elva, og naturen mot elva. Det settes krav om at vegetasjonen skal bevares i et 10 meters bredt belte langs vassdraget for øvrig.

Vedtaket konsekvenser for klima og miljø:

Vedtaket har konsekvenser for klima og miljø i form av tap av arealer til vegformål.

Disse konsekvensene anses som forholdsvis små, de er godt kjente og vil bli ivaretatt i størst mulig grad gjennom fastsatte vilkår.

Kommunedirektørens innstilling:

Tynset kommune, Formannskapet, gir Statens vegvesen dispensasjon fra Kommuneplanens arealdel , LNF-formålet, for breddeutvidelse av rv. 3 på strekningen Storås - Graneng.

Vedtaket fattes med hjemmel i plan- og bygningslovens § 19-2, og det settes følgende vilkår:

1. Stedegent toppdekke skal ivaretas og gjenbrukes langs hele strekningen. Dette for å sikre at eksisterende arts mangfold bevares.
 2. Det skal settes igjen et 10 meter bredt belte med vegetasjon langs Orkla.
 3. Massedeponering krever forsvarlig håndtering, og skal omsøkes hos Statsforvalteren.
 4. Dyrket mark skal mellomlagres og gjenbrukes til matproduksjon.
 5. Tiltak på myra skal gjennomføres på frosset mark for å begrense utslippene og tap av vann fra myra. Myra må "tettes" for å forhindre seinere avrenning / utslipp.
 6. Hensynet til støy skal ivaretas i henhold til kap.6 i støyretningslinje T-1442/2021.
 7. Hvis det i forbindelse med gjennomføringen av tiltaket oppdages automatisk freda kulturminner, inkludert en sikringssone på fem meter, skal arbeidet stanses. Det er viktig at de som utfører arbeidet også blir informert om dette. Melding om funn skal straks sendes Sametinget og Innlandet fylkeskommunes kulturavseksjon, jf. lov om kulturminner § 8, andre ledd.
 8. Alle fysiske tiltak i vassdrag (inkludert utskifting av stikkrenner i dette tilfellet) er søknadspliktige til fylkeskommunen.
 9. Det skal tas høyde for 200-års flom med 40% klimapåslag ved planlegging av bekkekryssingene.
- Gjennomførte vilkår skal dokumenteres, og innsendes til Tynset kommune før arbeidene ferdigstilles. Dersom vilkår ikke oppfylles, vil dispensasjonen falle bort.